

הלכות נדרים פרק ח

א. מי שנדר או נשבע, ופרש בשעת נדרו דבר שנדר או נשבע בגללו הרי זה כמי שתלה נדרו או שבועתו באותו דבר; ואם לא נתקיים אותו דבר שנשבע בגללו, הרי זה מתר.

ב. פיצד: נדר או נשבע שאינו נושא אשה פלונית שאביה רע, שאינו נכנס לבית זה שכלב רע בתוכו מתו, או שעשה האב תשובה הרי זה מתר: שזה כמי שנדר או נשבע ואמר, שלא אשא אשה פלונית ולא אכנס לבית זה, אלא אם כן נסתלק ההזק. וכן כל פיוצא בזה.

ג. אבל הנודר או הנשבע שאינו נושא פלונית הפעורה, ונמצאת נאה, שחורה ונמצאת לבנה, קצרה ונמצאת ארוכה, שאין אשתי נהנית לי שגנבה את כיסי ושהפת את בני ונודע שלא גנבה ולא הפת הרי זה מתר: מפני שהוא נדר טעות, והוא בכלל נדרי שגגות שהן מתרין; ואין זה כתולה נדרו בדבר ולא נתקיים הדבר שהרי הסבה שבגללה נדר לא היתה מצויה, וטעות היה.

ד. ולא עוד, אלא מי שראה אנשים מרחוק אוכלים תאנים שלו, אמר להן הרי הן עליכם קרבן, כיון שקרב אליהם והביט, והנה הן אביו ואחיו הרי אלו מתרין: אף על פי שלא פרש הסבה שהדירן בגללה, הרי זה כמי שפרש שהדבר מוכיח שלא אסר עליהן, אלא מפני שהיה בדעתו שהן זרים. וכן כל פיוצא בזה.

ה. מי שנדר או נשבע, ונלד לו דבר שלא היה בלבו בשעת השבועה או בשעת הנדר הרי זה אסור, עד שישאל לחכם ויתיר את נדרו. פיצד: אסר עצמו בהנית פלוני, או שלא יכנס למקום פלוני, ונעשה אותו האיש סופר, ואותו מקום בית הכנסת אף על פי שהוא אומר אלו הייתי יודע שזה נעשה סופר ומקום זה יעשה בית הכנסת, לא הייתי נודר או נשבע הרי זה אסור להנות ולהכנס, עד שיתיר נדרו כמו שבארנו. וכן כל פיוצא בזה.

ו. כל נדר שהתר מקצתו, התר כלו; והוא הדין בשבועה. פיצד: ראה אנשים מרחוק אוכלין פרותיו, ואמר הרי הן עליכם קרבן, וכשהגיע אליהם, והנה הם אביו ואנשים זרים הואיל ואביו מתר, כלן מתרין; ואפלו אמר אלו הייתי יודע, הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבי מתר הרי כלן מתרין.

ז. אבל אם אמר כשהגיע אליהם, אלו הייתי יודע שאבי ביניכם, הייתי אומר כלכם אסורין חוץ מאבי הרי כלן אסורין חוץ מאביו: שהרי גלה דעתו שלא התיר מקצת הנדר, אלא כמו שנדר היה נודר ומתנה על אביו.

ח. וכן האומר היין קרבן עלי, מפני שהיין רע למעים, אמרו לו והרי המישן יפה למעים אם אמר אלו הייתי יודע, לא הייתי נודר, אפלו אמר אלו הייתי יודע, הייתי אומר החדש אסור והישן מתר מתר בישן ובחדש; אבל אם אמר אלו הייתי יודע, הייתי אומר כל היינות אסורות עלי חוץ מן המישן הרי זה מתר במישן בלבד. וכן כל פיוצא בזה.

ט. כל הנודר או הנשבע, רואין דברים שבגללן נשבע או נדר, ולומדין מהן לאיזה דבר נתפסו; והולכין אחר הענין,

לא אחר כל משמע הדבור. פיצד: היה טעון משא של צמר או של פשתים, והזיע והיה ריחו קשה, ונשבע או נדר שלא יעלה עליו צמר או פשתים לעולם הרי זה מתר ללבש בגדי צמר או פשתים ולכסותן, ואינו אסור אלא להפשילן לאחוריו. היה לבוש בגד צמר ונצטער בלבישתו, ונשבע או נדר שלא יעלה עליו צמר לעולם אסור ללבש, ומתר לטען עליו; ומתר להתכסות בגדי צמר, שלא נתכון זה אלא לבגד צמר. וכן כל פיוצא בזה.

י. היו מבקשין ממנו שישא קרובתו, והוא ממאן, ופצרו בו, ונדר או נשבע שלא תהנה בו לעולם, וכן המגרש את אשתו, ונשבע או נדר שלא תהנה בו לעולם הרי אלו מתרות להנות לו, שאין פונתו אלא לשם אישות.

יא. וכן הקורא לחברו שיסעד אצלו, ומאן, ונשבע או נדר שלא יכנס לביתו, ולא ישתה לו טפת צונן הרי זה מתר להכנס לביתו ולשתות לו צונן, שלא נתכון זה אלא שלא יאכל וישתה עמו בסעודה זו. וכן כל פיוצא בזה.

יב. האומר לחברו לביתך איני נכנס, ושוך איני לוקח, בין בנדר בין בשבועה, ומת או מכרן לאחר הרי זה מתר להכנס לבית, ולקח השדה מן היורש או מן הלוקח: שלא נתכון זה, אלא כל זמן שהן ברשותך. אבל אם אמר לבית הזה איני נכנס, ושדה זו איני לוקח, ומת או מכרן לאחר הרי זה אסור.

יג. אמר לחברו השאילני פרתך, אמר לו אינה פנויה, נשבע או נדר ואמר, שדי איני חורש בה לעולם אם היה דרכו לחרש בידו, הוא אסור וכל אדם מתרין לחרש לו בה; ואם אין דרכו לחרש בידו, הוא וכל אדם אסורין. וכן כל פיוצא בדברים אלו.

יד. מי שנשבע או נדר שישא אשה, או שיקנה בית, או שיצא בשירה, או יפרש בים אין מחיבין אותו לשא או לקנות או לצאת מיד, אלא עד שימצא דבר ההגון לו. ומעשה באשה שנדרה שכל מי שיתבע אותה תנשא לו, וקפצו עליה בני אדם שאינן הגונים לה; ואמרו חכמים, לא נתכונה זו אלא לכל מי שיתבע אותה מן ההגונים לה. וכן כל פיוצא בזה.

טו. המדיר את חברו, או שנשבע, ואמר לו שתבוא ותטל לבניך כור אחד חטים, או שתי חביות שליין הרי זה יכול להתיר נדרו בלא שאלה לחכם ויאמר לו, כלום נתכוננת אלא לכבדני, כבודי שלא אטל, וכבר הגיע אלי כבוד שנדרת בשבילי.

טז. וכן הנודר או הנשבע שאין אתה נהנה לי, אם אין אתה נותן לבני כור של חטים ושתי חביות שליין הרי זה יכול להתיר נדרו שלא בשאלת חכם ויאמר, הריני כאלו נתקבלתי והגיעו לידי. וכן כל פיוצא בזה.